

AER04
EN DEFENSA DEL VENT
PER LA SALUT ECOLÒGICA I SOCIAL DE CATALUNYA

Serveixin les declaracions que la cap de llista per Tarragona d'ICV va fer a Montblanc demanant 'una moratòria a totes les centrals d'energia que es vulguin construir, fins que no hi hagi un compromís ferm de tancar les nuclears', per reflexionar sobre quina és la millor forma de procedir per aprofitar una font d'energia lliure, neta i renovable, com és el vent, que ens ofereix gratuïtament la Mare Terra i com ens pot ajudar a crear les necessàries complicitats per tenir la suficient força per aconseguir l'aturada nuclear.

Abans però, el Grup de Científics i Tècnics per un Futur No Nuclear vol demanar públicament a totes les forces polítiques, fins ara presents al Parlament de Catalunya, que deixin de fer servir l'energia, i les energies renovables en particular, com moneda de canvi política i electoral, segons les conveniències del moment. Ja han fet prou mal a les energies renovables perquè encara s'atreveixin a parlar-ne de la manera com ho fan.

El GCTPFNN considera que totes les fonts d'energia netes i renovables han de fruit del màxim suport ciutadà i polític si el que es vol és facilitar que s'obri la porta al procés de tancament de totes les centrals nuclears i tèrmiques de combustibles fòssils mes bruts, en un termini raonable de temps. Aquest suport és necessari per fer un canvi de sistema energètic a Catalunya: des del sistema basat en fonts d'energia brutes i no renovables, centralitzat, ineficient, vulnerable, . . . cap un sistema basat en l'aprofitament de les fonts d'energia locals, lliures, netes i renovables, descentralitzat, eficient i segur.

Però condicionar el desenvolupament d'una font d'energia lliure, neta i renovable, com és l'energia eòlica, a un compromís de tancament previ de les nuclears significa, de fet, donar suport a la continuació del sistema energètic vigent avui a Catalunya, un sistema energètic basat en combustibles fòssils i nuclears, centralitzat, ineficient, brut i obsolet. En poques paraules, és continuar donant un xec en blanc a qui vol ampliar el temps de funcionament de les nuclears per sobre de 30 anys. De fet, a Catalunya ja existeix una moratòria eòlica des de fa força temps, cosa que ha convertit el nostre país en una de les comunitats autònomes amb menys potència eòlica instal·lada. Aquesta manca d'activitat en el desenvolupament de les energies renovables està, sense cap mena de dubtes, vinculada a l'opció nuclear que el franquisme va fer i que els partits del Parlament de Catalunya i els que governen els municipis han mantingut, des d'aleshores, sense cap mena de canvi.

Catalunya, i les persones que hi vivim, no ens podem permetre el luxe de prescindir de l'aprofitament d'una font d'energia lliure, neta i renovable com és la força del vent, en aquells indrets on ja avui seria econòmicament competitiu el seu aprofitament amb la tecnologia eòlica actual i amb projectes ecològicament compatibles amb l'entorn.

Qualsevol persona que s'hagi pres la molèstia d'aprendre els quatre conceptes bàsics necessaris per entendre els condicionaments físics i tecnològics que requereix la realització d'un aprofitament eòlic, sap que Catalunya, a diferència de determinats països del nord d'Europa, no és un país amb grans recursos eòlics. A Catalunya fa poc vent i el que fa es localitza a determinats indrets, degut a la

irregular orografia que presenta el nostre territori (veure l'Annex 'Aprofitar el vent a Catalunya: les opcions', que hi ha al final d'aquest escrit).

Catalunya, i les persones que hi vivim, hem d'afrontar d'una vegada per totes, el repte de fer compatible l'aprofitament de la força del vent amb la preservació de les funcions i els serveis que els sistemes naturals fan i ens ofereixen als humans. Aquest és el repte que tenim. I no sembla pas que aquest repte preocupi gaire ni als partits parlamentaris, que ara mateix estan de campanya electoral, ni alguns grups que han fet campanyes d'oposició a l'energia eòlica, i paradoxalment no n'han fet mai cap contra les centrals nuclears en funcionament a casa nostra, centrals nuclears que enverinen quotidianament els sistemes naturals als quals aboquen les seves emissions radioactives 'autoritzades' per l'administració de l'Estat. No serà que alguna persona significativa dels grups anti-eòlics tingui alguna cosa a veure amb les nuclears? Si això ja s'ha posat en evidència a alguns països d'Europa, en el nostre difícilment podria ser diferent.

Catalunya, i les persones que hi vivim, hem de ser capaços de crear un marc que permeti superar les desigualtats avui existents entre les zones urbanes i les zones rurals i de muntanya; un marc que possibiliti l'aprofitament d'un bé natural, com és el vent, que la biosfera ens ofereix de forma gratuïta. El vent ens dona avui una oportunitat única de materialitzar una nova forma de solidaritat entre les ciutats i els pobles rurals i de muntanya. Avui no te cap sentit encetar 'guerres' territorials entorn de l'energia eòlica, igual que no en te encetar-ne una per la producció de vi. Les energies renovables, i entre elles el vent, es manifesten de forma desigual pels territoris del nostre país. De la mateixa manera que hi ha territoris més afavorits (pel microclima, pel sòl, etc.) per a la producció de vi. Els indrets afavorits pel vent tenen dret a beneficiar-se'n del seu aprofitament, primer per cobrir les seves necessitats d'energia elèctrica i després, si en tenen excedents, tenen el dret a decidir si en volen 'exportar' els excedents, això sí, establint unes relacions de bescanvi justes i equitatives. El mateix que passa amb el vi. A ningú se li ha acorregut demanar a les comarques productores de vi que en produeixin solament per autoconsum propi i no el venguin fora de la comarca.

El que es va fer mal fet en el passat amb l'energia (construcció de macro centrals i hidràuliques, tèrmiques en indrets on la gent de l'entorn ni tan sols podia disposar d'electricitat) no te perquè fer-se una altra vegada avui en el cas de voler aprofitar el vent en determinats indrets.

Però per materialitzar aquesta nova forma de solidaritat territorial que ens ofereix l'aprofitament de la força del vent, hem de ser capaços de vèncer una certa visió burgesa urbana, del món rural, avui massa estesa a casa nostra: la visió que idealitza els entorns rurals i de muntanya com un entorns immaculats, a 'protegir', per contraposició als indrets urbans, bruts i contaminats, que es poden continuar degradant. Hem de ser capaços de vèncer aquesta visió dels entorns rurals i de muntanya com indrets on la gent que viu a les capitals tenen un dret innat a decidir el que s'hi ha de fer, passant per sobre del dret a decidir de les persones que s'esforcen en viure-hi i en mantenir-los vius. O pot ser no han sigut les persones que romanen en aquests indrets les que han fet possible que arribessin fins avui amb les condicions que ens han arribat?

Aprofitar un bé comú renovable local, el vent, amb tecnologies netes (els sistemes convertidors d'energia eòlica o aerogeneradors) i al servei de les comunitats locals, és el triangle entorn del qual gira la clau de volta per fer societats sostenibles, unes societats on els humans siguem capaços d'integrar-nos als cicles de la natura i de col·laborar amb ells, en comptes de situar-nos al marge i

per sobre dels sistemes naturals, i engegar tota mena de 'guerres' per dominar-los. Avui constatem com les nostres ànsies de domini sobre la natura ens estan fent pagar un elevat preu. Preu que alguns volen dissimular a base de polítiques de 'preservació' de determinats indrets i tot fent ulls clucs a continuar el mal camí emprés a la resta de territoris i continuar les males pràctiques que ens han menat a la situació present de deteriorament ecològic i social.

Serem capaços d'afrontar aquest repte? El futur de Catalunya es juga en aquesta partida. Mentrestant les cinc parts parlamentaris van fent, de tant en tant, declaracions sobre l'energia. I cada vegada que en fan, posen de manifest l'estat generalitzat d'analfabetisme energètic vigent a casa nostra, que arriba fins i tot a la classe política. Una excel·lent forma de contribuir al manteniment del statu-quo vigent, ja que dominant l'energia es domina sobre les persones i les societats.

Trencar el present estat d'analfabetisme energètic existent a casa nostra és la tasca que, a finals de l'any 1980, va iniciar el GCTPFNN. Per això des de l'any 1987 el GCTPFNN organitza anualment a Barcelona les Conferències Catalanes per un Futur Sense Nuclears (rebatejades, des de l'any 1995, amb l'afegit de 'i Energèticament Sostenibles'). Avui aquesta tasca continua essent més necessària que mai, doncs sense persones il·lustrades pel que fa a l'energia, difícilment la nostra societat podrà arribar mai a exercir el dret a l'autodeterminació personal i col·lectiva. I és en aquest procés d'autodeterminació on les energies lliures, netes i renovables poden ajudar a la nostra societat a recuperar la salut ecològica perduda per haver seguit a ulls clucs el miratge de l'energia sense fi que els combustibles fòssils i nuclears projecten.

Annex. Aprofitar el vent a Catalunya: les opcions

Els condicionant bàsics per aprofitar el vent en un indret determinat són la distribució de velocitats del vent al llarg de l'any (i de forma resumida la velocitat mitjana anual), l'alçada respecte del nivell del sòl on es fa la captació, la superfície de captació (o àrea escombrada per les pales al girar). La combinació de la distribució de velocitats del vent amb la corba de potència d'un aerogenerador determinat ens dona l'energia que es pot produir en l'indret escollit a partir del vent (i resumint, el nombre d'hores equivalents de funcionament anual).

Anem a veure en el cas de Catalunya, el que implicaria el fet de voler generar amb el vent tota l'electricitat que l'any 2000 varen generar les centrals tèrmiques (de combustibles fòssils i nuclears) i les grans hidràuliques.

L'any 2000, a Catalunya es varen generar 29.967,1 GWh en el règim ordinari. Per generar tota aquesta quantitat d'energia a partir del vent es pot fer de diverses maneres:

1.- Posant aerogeneradors en indrets ventats (factor capacitat del 30%, o 2.628 hores de funcionament/any). Voldria dir instal·lar una potència eòlica de 11.403 MW (representaria posar 7.602 aerogenerador d'1,5 MW de potència unitària).

2.- Posant aerogeneradors en indrets més aviat pobres de vent (factor capacitat del 10%, o 876 hores/any de funcionament). Voldria dir instal·lar una potència de 34.209 MW (representaria posar 22.806 aerogeneradors d'1,5 MW de potència unitària).

Anem a veure ara les ocupacions superficials, o sia els espais necessaris per disposar els aerogeneradors, tenint en compte que han d'estar separats un de l'altre per no fer-se ombra pel que fa al vent.

En el primer cas citat abans, caldria disposar d'una superfície aproximada de 114 km². En el segon cas la superfície seria ben superior: 342 km² (com a mesura de comparació, la superfície del terme municipal de Barcelona és de una mica menys de 100 km²).

Disposem a Catalunya d'una superfície de 114 km² amb bon vent? I a on estarien situats aquests indrets de bon vent? Es pot fer compatible l'aprofitament del vent amb les altres funcions que fan aquests espais?

Aquest és el debat que caldria fer i que dissortadament ni s'ha fet ni es fa.

No vol pas dir això que tota l'energia elèctrica que avui generen les centrals del règim ordinari s'hagi de generar amb el vent, ja que sortosament Catalunya disposa d'altres fonts d'energia renovables a part del vent. Simplement s'ha fet aquest exercici per poder situar el problema i donar-ne ordres de magnitud.